

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**
NOTARY CHAMBER OF UKRAINE

Нотаріальна палата України (НПУ)

Юридична адреса:
вул. Антоновича, 7а, м. Київ, 01007, Україна
Адреса для листування:
вул. Хрещатик, 6, оф. 5а, м. Київ, 01001, Україна
Код ЄДРПОУ 38684025

№ 16/2 «04» квітень 2025

**Державна податкова
служба України**

Нотаріальна палата України (далі -НПУ) розглянула лист Державної податкової служби України (далі- ДПС) від 28.03.2025 № 8882/6/99-00-24-01-02-06 щодо подання нотаріусами до контролюючого органу інформації про посвідчені договори купівлі- продажу рухомого або нерухомого майна про видачу свідоцтва про право на спадщину та /або посвідчені договори дарування і категорично не погоджується із точкою зору фахівців ДПС, викладеною у цьому листі щодо тлумачення окремих правових норм Податкового кодексу (далі- ПК), які не відповідають діючому законодавству та суттєво впливають на професійні права та обов'язки нотаріусів України.

Як зазначено у вищевказаному листі, підставою для впровадження обов'язку нотаріуса надавати інформацію, яка передбачена податковим розрахунком щодо сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум сплаченого з них податку по формі 4 ДФ є зміни, внесені з 01 січня 2025 року до ПК Законом України від 10 жовтня 2024 року № 4015-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану» (Далі -Закон № 4015).

Законом № 4015 внесено зміни до ПК, в тому числі до статей 172, 173, 174 стосовно подання нотаріусами інформації про посвідчені ними правочини та видані свідоцтва про право на спадщину. Зазначені зміни стосуються відомостей, які необхідно включати до інформації, яка подається нотаріусами до контролюючих органів: «включаючи інформацію, яку передбачає податковий розрахунок, подання якого передбачено підпунктом "б" пункту 176.2 статті 176 цього Кодексу, в тому числі ціну (вартість) договорів та суму сплаченого податку у розрізі кожного договору».

Звертаємо увагу, що норми статей 172, 173, 174 ПК із урахуванням внесених змін не містять зміненої встановленої або зміненої форми подання вищевказаної інформації, і тому повинні застосовуватися чітко у відповідності з вимогами законності .

Також, будь - які інші зміни, на виконання вимог статей 172,173, 174 ПК, які б визначали нотаріуса податковим агентом та покладали обов'язок подавати ним інформацію, як податкову звітність або використовувати іншу форму подання такої інформації Законом № 4015 не вносились.

Обов'язковість вимоги подавати нотаріусом інформацію, яка передбачена податковим розрахунком щодо сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків-фізичних осіб, і сум сплаченого з них податку виключно по формі 4 ДФ - як податковий розрахунок протирічить нормі, встановленій в статті 176 ПК, згідно якої «такий розрахунок **подається лише** у разі нарахування сум зазначених доходів платнику податку - фізичній особі **податковим агентом**, платником єдиного внеску протягом звітного періоду. Запровадження інших форм звітності із зазначених питань не допускається» (п.б п. 176.2 ст. 176 ПК).

Водночас, зобов'язання нараховувати, утримувати та сплачувати до бюджету податок від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що виплачуються такій особі, вести податковий облік, подавати податкову звітність податковим органам та нести відповідальність за порушення обов'язків, встановлених ПК, поширюється лише на осіб, які відповідно до ПК мають статус податкових агентів.

Звертаємо увагу, що податковим агентом визнається особа, на яку ПК покладається обов'язок з **обчислення, утримання** з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, **та перерахування податків** до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків (п. 18.1 ст. 18 ПК), тобто не може вважатися податковим агентом особа, яка виконує лише окремі зобов'язання або жодних із них.

Виходячи із положень чинного податкового законодавства, нотаріус може виступати у двох статусах:

податкового агента - самозайнята особа, яка зобов'язана нараховувати, утримувати та сплачувати до бюджету податок на доходи фізичних осіб, передбачений розділом IV ПК, від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що **виплачуються нотаріусом** такій особі, вести податковий облік, подавати податкову звітність контролюючим органам (п. 14.1.180 ст. 14 ПК);

спеціального суб'єкта, на якого покладений **обов'язок подання інформації** про посвідчені ним договори відчуження рухомого та нерухомого майна чи про видачу свідоцтв про право на спадщину (ст. ст. 172, 173, 174 ПК).

Статус спеціального суб'єкта, який зобов'язаний подавати зазначену інформацію, є відмінним від статусу податкового агента; подання інформації про посвідчені правочини та видані свідоцтва не є тотожним виконанню функцій податкового агента.

Щодо відповідальності за порушення обов'язків, встановлених ПК зокрема за неподання, несвоєчасне подання, подання не у повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками податкової звітності - звіту за формою 4 ДФ, то акцентуємо вашу увагу, що така відповідальність стосується подання саме податкової звітності та поширюється **лише** на осіб, які відповідно до ПК мають статус податкових агентів, яким не є нотаріус при виконанні професійних обов'язків (п. 47.1.3. ст. 47 ПК).

З огляду на вищевикладене, слід розуміти, що по-перше, **нотаріус не є податковим агентом та не виконує його функції**, по-друге, інформація, яку повинен подавати нотаріус до контролюючого органу, в тому числі і у формі 4-ДФ, **не є податковою звітністю у розумінні** глави 2 розділу II ПК при поданні інформації про посвідченні правочини, видані свідоцтва про право на спадщину; по -третє, нотаріус **зобов'язаний подавати інформацію в строки, встановлені для податкового розрахунку та вказувати відомості, які передбачені формою 4ДФ** (номер згідно порядку, реєстраційний номер облікової картки платника податків, сума доходу, сума податків на доходи фізичних осіб, сума військового збору, ознака доходу тощо) .

Окремо слід зауважити, що позиція ДПС з порушеного питання, погоджена з Міністерством фінансів України листом 18.03.2025 №11220-04-62/8062 не встановлює норм права з належною **правовою** підставою вимагати обов'язковості її дотримання та можливість застосування.

Також зазначаємо, що до нотаріуса **не можуть бути застосовані штрафи** згідно п.119.1 ст.119 ПК, оскільки така відповідальність передбачена за неподання, подання з порушенням встановлених строків, подання не в повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками **податкової звітності** про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платника податків, суми утриманого з них податку, а також суми, нараховані (виплачені) фізичним особам за товари (роботи, послуги).

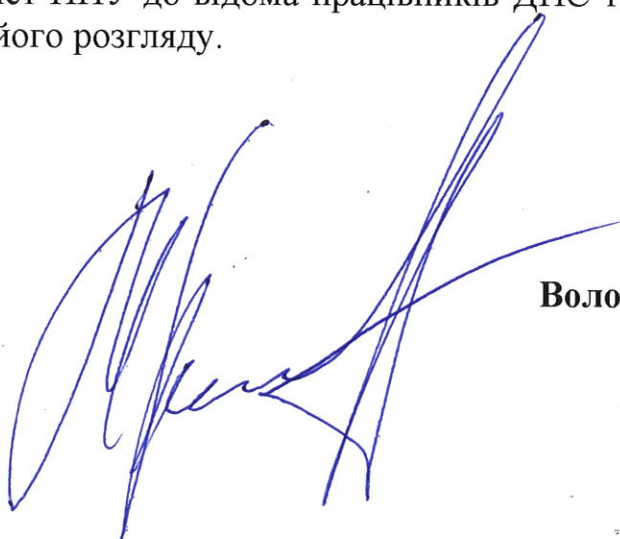
Підсумовуючи вищевказане, НПУ як організація, яка захищає не тільки професійні інтереси нотаріусів України, але й інтереси фізичних і юридичних осіб, не може погодитися із позицією Державної податкової служби України у питанні змін щодо подання нотаріусами звітності по формі 4-ДФ і зазначає, що безпідставна зміна тлумачення чіткої норми закону суперечить принципу правової визначеності.

У зв'язку з цим, НПУ звертається до ДПС невідкладно відкликати лист ДПС від 28.03.2025 № 8882/6/99-00-24-01-02-06 як такий, що містить у собі певні суперечності та не може бути застосованим до нотаріусів.

Довести цей лист НПУ до відома працівників ДПС та повідомити нас щодо результатів його розгляду.

З повагою

Президент

Володимир Марченко